

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 4.50.
 Voor de overige steden des Rijks 5.50.

DONDERDAG 26 APRIL.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.Brieven franco aan het Bureau De Grondwet,
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:

Van één tot zes regels f 1.00.
 Voor elken regel meer 0.15.
 Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
 worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel
 regt daaronder begrepen.

Zoo dikwerf er sprake is van de ontwikkeling der particuliere industrie in Indië, ontbreekt het van de zijde des Ministers van Koloniën, niet aan betuigingen, dat men zeer gezind is om die te bevorderen; niet zoodra wordt het bewijs van die loffelijke gezondheid gevraagd, of allerlei bezwaren en moeilijkheden worden in den weg gelogd, om de vlugt van den nijveren particulier te kortwieken. Dat achten wij een hoogst bedroevend feit; omdat wij daarin zien, anderdeels, de volhardende zucht om alles in Indië door ten behoeve der Regering te doen tot stand brengen; anderdeels het bewijs, dat men niet doordrongen is van de waarheid, dat de talloze schatten, die nog in den, in vele streken maagdelijken grond van onze Oost-Indische Koloniën zijn begraven, alleen door de kracht en den ondernemingsgeest van particulieren behooren en kunnen worden cijnsbaar gemaakt; dat de grootheid der Koloniën en aan de steeds toenemende welvaart van het Moederland. De moeilijkheden, welke de Regering tegen elke particuliere onderneming opwerpt, hebben, bovendien, nog een ander nadeel, dat niet gering geteld mag worden: zij beletten den Nederlander de concurrent te worden van den Engelschman, die, door een krachtig bewind geleid, meestal exploiteert wat hem goeddunkt, zonder zich ernstig om de futiliteiten van het Nederlandsche Gouvernement te bekreunen; zoodat de Engelsche ondernemer veelal, feitelijk, geprivilegieerd wordt boven den Nederlandschen.

Dit de geschiedenis van de tin-exploitatie, door den heer A. N. VAN DEN BERG, ingezetenen van Rio, op Groot-Karimon ondernomen, blijkt, hoe, ondanks de aarzelingen des Ministers van Koloniën, in het voordeel van Engelschen en ten nadeele van den Nederlander, ondernemingen van particuliere industrie van hoogst belangrijke aard bemoeijelijkt en schier onmogelijk gemaakt worden. De heer VAN DEN BERG sloot, op 11 Febr. 1853, eene overeenkomst met den Onderkoning van Rio, waarbij hem, onder bepaalde voorwaarden, werd vergund de tin-mijnen op Groot-Karimon te exploiteren. Op den 11 April daaraanvolgende gaf den ondernemer daarvan kennis aan den resident van 's Gravenhage, om dat contract aan Z. Exc. den Gouverneur-Generaal ter goedkeuring en ter bekrachtiging aan te brengen. Het verzoek des ondernemers steunde op de noodzakelijkheid, die er in Indië bestaat in het bezit van een waarborg, dat het Gouvernement later de onderneming niet store of verbiede. In Indië is ieder particulier overgegeven aan de willekeur van hoogere en lagere ambtenaren, en elke onderneming, die zonder drukkelijke vergunning van het Gouvernement is begonnen, loopt gevaar vroeg of laat op die wijze te worden schipbreuk te lijden. Terecht zegt dan ook de heer VAN HOËVELL, in zijn "Tijdschrift voor N.-Indië" (1): "De Engelschen van Singapoera, die in den Linggaschen Archipel met de vorsten en inhoorlingen overeenkomsten van exploitatie beproeven, behoeven haar niet te vreezen; want zij hebben hun Gouvernement niet aan zich. Maar geen Nederlander is het geraden, om daaraan te wagen; want hij is weêrloos tegenover de vorsten, die tot dusverre nog nimmer is bedwongen. Het is ook de heer VAN DEN BERG begrepen te worden; want anders had hij het voorbeeld der Engelschen kunnen volgen en zijn contract met den Onderkoning van Rio ten uitvoer leggen, zonder de goedkeuring van het Gouvernement in te roepen."

De heer VAN DEN BERG, na de aanvraag door den heer v. D. BERG, in December 1854, bij den onderkoning aanzoek deed, om het Besluit van 1850 ook bij de ondernemingen, die op zijn grondgebied mogten plaats hebben, in werking te brengen, gaf deze te kennen: "dat dit besluit alléén van toepassing was op het grondgebied van 't Gouvernement" en hij wees het aanzoek van de hand. Geeft dit aanzoek, in December 1854 gedaan, niet reeds te kennen, dat de heer VAN DEN BERG, in 1853, niet kon gevraagd hebben eene concessie in den zin van het bedoelde besluit?

De tweede bewering des Ministers heeft even weinig kracht als de eerste. Volgens den Minister behoorde de inwilliging van het verzoek des heeren v. D. BERG afhankelijk gemaakt te worden van de toestemming en goedkeuring van den sulthan van Lingga. Reeds in Juli 1854 verklaarde de heer VAN HOËVELL, dat de onderkoning van Rio geen gewone vassal is van den sulthan van Lingga, maar dat hij, op gezag van ge-

Benigen tijd geleden is een Nederlander, te Rio woonachtig op het denkbeeld gekomen, om op de Karimon-eilanden tin te graven. Hij heeft zijn plan tot den Gouverneur-Generaal gewend, om daartoe de noodige concessie te verkrijgen. De Karimon-eilanden behooren tot het leen van den Sulthan van Lingga. Tot dusverre heeft hij die concessie niet kunnen verkrijgen, zoodat zijne onderneming nog geene uitvoering heeft gehad. Maar wat geschiedt er? In dien zelfden Linggaschen archipel wordt thans tin gegraven, op een ander eiland, voor Engelsche rekening; op Sumatra te Reteh, hetwelk behoort tot hetzelfde leen, worden steenkolenmijnen geëxploiteerd, mede voor Engelsche rekening. Nu vraag ik of dat wenschelijk is? Wanneer voor Engelsche rekening zulk eene onderneming geschiedt, wordt er geen verlos gevraagd; maar wanneer een Nederlander hetzelfde wil doen, dan moet hij verlos hebben van den Gouverneur-Generaal.

De Minister van Koloniën, die nooit wil toegeven, dat de heer VAN HOËVELL veelal beter is ingelicht dan hij zelf, heeft toen, met grooten omhaal van woorden, trachten aan te toonen, dat de voorstelling van den afgevaardigde van Almelo onjuist was. De Minister betoogde:

dat de heer VAN DEN BERG gevraagd had van den Gouverneur-Generaal het bezit van het genot der voorregten, bij het Koninklijk besluit van October 1850 bedoeld; waartoe, o. a., behooren, bescherming en bevordering van de onderneming door het koloniaal bestuur — hetgeen de Engelschen niet hadden gevraagd; en dat de inwilliging van het gedane verzoek afhankelijk behoorde gemaakt te worden van de toestemming en de goedkeuring van den Sulthan van Lingga.

De heer VAN HOËVELL heeft zich de moeite getroost, om in de boven-aangehaalde April-aanlevering van het "Tijdschrift voor Nederlandsch Indië" zonneklaar aan te wijzen, dat de tegenspraak des Ministers niets anders is geweest dan een uitvlugt, of het bewijs dat hij volstrekt niet op de hoogte was van de zaak.

Wat het eerste punt betreft, blijkt reeds uit het adres van den heer v. D. BERG aan den resident van Rio, dd. 11 April 1853, dat deze volstrekt niet gevraagd heeft "het genot der voordeelen van het Koninklijk besluit van October 1850"; maar eenvoudig: goedkeuring en bekrachtiging door den Gouverneur-Generaal van het gesloten contract, opdat later niet zou kunnen beweerd worden: "Wij hebben van 't bestaan uwer onderneming niets geweten." De bewering des Ministers is des te raadselachtiger, daar de letter van het besluit van October 1850 duidelijk aanwijst, dat het alleen betrekking heeft op die gedeelten van N. I. waarover het Gouvernement onvoorwaardelijk heeft te beschikken, en niet op zulke landen, welke als leenen aan inlandsche vorsten behooren. De heer VAN DEN BERG scheen, beter dan de Minister, den inhoud van het besluit van 1850 te kennen, en daarom riep hij dat besluit niet in; want de Gouverneur-Generaal heeft de bevoegdheid niet, om het toe te passen op eene onderneming op de Karimon-eilanden, die tot het leen van den Sulthan van Lingga behooren. De onderkoning van Rio deelt in dat zelfde gevoelen; want toen, na de interpellatie van den heer VAN HOËVELL, waarschijnlijk op aanschrijving des Ministers, het Indisch bestuur, in December 1854, bij den onderkoning aanzoek deed, om het Besluit van 1850 ook bij de ondernemingen, die op zijn grondgebied mogten plaats hebben, in werking te brengen, gaf deze te kennen: "dat dit besluit alléén van toepassing was op het grondgebied van 't Gouvernement" en hij wees het aanzoek van de hand. Geeft dit aanzoek, in December 1854 gedaan, niet reeds te kennen, dat de heer VAN DEN BERG, in 1853, niet kon gevraagd hebben eene concessie in den zin van het bedoelde besluit?

De tweede bewering des Ministers heeft even weinig kracht als de eerste. Volgens den Minister behoorde de inwilliging van het verzoek des heeren v. D. BERG afhankelijk gemaakt te worden van de toestemming en goedkeuring van den sulthan van Lingga. Reeds in Juli 1854 verklaarde de heer VAN HOËVELL, dat de onderkoning van Rio geen gewone vassal is van den sulthan van Lingga, maar dat hij, op gezag van ge-

sloten tractaten, regten bezit, en, krachtens die regten, met den heer v. D. BERG eene overeenkomst heeft gesloten. Gelijk altijd, wilde de Minister, ook toen, het veel beter weten dan de heer VAN HOËVELL. Hij legde de pertinente verklaring af: "dat, niettegenstaande dat tractaat, en niettegenstaande de regten, aan den onderkoning van Rio toegekend, deze zelf zich tot den sulthan gewend heeft om goedkeuring op de door hem verleende vergunning, terwijl ook de Concessionnaire denzelfden stap heeft gedaan."

Omtrent de stelling zelve is evenwel, de Minister in eene dwaling vervallen; wat het feit betreft, heeft de Minister zich van eene onwaarheid bediend.

De stelling. De toestemming van den Sulthan van Lingga wordt niet vereischt op het gesloten contract. De heer VAN HOËVELL geeft, tot bewijs daarvan, in de meermalen aangehaalde aflevering van zijn "Tijdschrift" den oorspronkelijken tekst van de beschreven oorkonde, regelende de verhouding tusschen de onderkoningen en de Sulthans. Op grond van deze "adat" behoort, gelijk meer andere eilanden, ook Karimon aan den onderkoning van Rio; en dat noch de Sulthan van Lingga, noch het Gouvernement ooit aan den onderkoning de bevoegdheid betwist hebben, om met die landen te handelen gelijk hem goeddacht, zelfs om den eigendom daarvan aan een ander over te dragen, wordt door den heer VAN HOËVELL door onderscheidene sprekende feiten aangetoond. Zoo gaf, zonder toestemming van den Sulthan en zonder dat het Gouvernement tegen de bevoegdheid van de daad protesteerde, de onderkoning van Rio in 1828 aan den heer ELOUT het eiland Loz ten geschenke; zoo betwistte die onderkoning den Sulthan van Lingga het regt, waarvan hij, in 1852, had gebruik gemaakt, om eene tin-mijn-concessie op de Natuna-eilanden en een monopolie-handel op Karimon te verleenen, die de eigendom waren van den onderkoning, en die het juist het Gouvernement dat, zelfs met krijgsmacht het regt des onderkoning handhaafde tegen den Sulthan. Hoe kan nu, te goeder trouw, datzelfde Gouvernement beweren, dat de onderkoning het regt niet heeft om op Karimon, zonder de toestemming des Sulthans van Lingga, eene concessie te verleenen?

Het feit. Noch de onderkoning van Rio, noch de heer VAN DEN BERG heeft zich tot den Sulthan om zijne toestemming gewend: de resident van Rio heeft wel van den onderkoning verlangd, dat hij dit zou doen; maar deze heeft volstandig geweigerd, omdat hij zijne regten niet wilde opgeven. De woorden, die de Minister in Juli 1853 sprak, hebben dan ook den onderkoning van Rio zoo zeer gekrenkt, dat hij den 8sten October aan den resident zijne verwondering te kennen gaf, dat het Gouvernement de goedkeuring nog niet verleend had op het contract; terwijl hij tevens met kracht zijne regten handhaafde op het eiland Karimon en zijne bevoegdheid, om, zonder toestemming van den Sulthan, dat eiland ter ontginning af te staan. Het gevolg daarvan was dan ook, dat de Sulthan van Lingga zelf schriftelijk de verklaring aflegde, dat de Onderkoning van Rio volkomen krachtens zijne regten, hem bij de adat verleend, had gehandeld!

Wie had nu, in Juli 1854, regt; wie wist het beter: de Minister of de heer VAN HOËVELL?

Wie lichtte de Staten-Generaal naar waarheid in, en wie trachtte, door onwaarheid, eene verkeerde voorstelling aan de zaak te geven: de heer VAN HOËVELL of de Minister?

Heeft de Minister, omdat hij verkeerd was ingelicht of omdat hij er in het geheel niets van wist, gesproken; of sprak hij met het doel, om den heer VAN HOËVELL coule qui coule geen gelijk te geven?

Of strokten de beweringen des Ministers, die nu blijken geheel uit de lucht te zijn gegrepen, om te verbloemen, dat men wel sympathie voor de ontwikkeling der particuliere industrie in Indië betuigen, maar inderdaad elke onderneming den kop indrukken wil?

Hoe het zij: wij hebben op nieuw een staaltje van de waarheidsliefde des Ministers van Koloniën geleverd,

en te gelijker tijd doen zien, hoe een ondernemende Nederlander reeds twee jaren te vergeefs wachtende is op de goedkeuring van eene onderneming, die evenwel groote voordeelen voor Kolonien en Moederland belooft op te leveren.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZICHT.

De *Times* meldt, dat het zeker is, dat Keizer Napoleon zich naar de Krim zal begeven.

Voorts zegt hetzelfde blad, dat Oostenrijk zijne vroegere verbintenissen tegenover de Westersche mogendheden zal gestand doen.

Lord John Russell is eergister avond van Weenen vertrokken naar Praag naar Dresden begevende.

Alvorens heeft hij nog een bijzondere conferentie gehad met graaf Buol, welke 1½ uur geduurd heeft. De fondsen waren eergister avond ter beurze flauw, hoewel eene dépêche op de beurs ontvangen, wil, dat men nog niet geheel en al de hoop op eene vredelievende schikking opgeeft.

Met de *Euphrate* zijn te Marseille tijdingen uit Konstantinopel ontvangen loopende tot 16 dezer.

Uit Kamiesch wordt gemeld, dat in den nacht van den 13den op den 14den alle Russische hinderlagen voor Malakoff door tien compagnien keurtroepen, na een hardnekkigen strijd, genomen zijn.

De toren van Malakoff zelf is zeer beschadigd, zoodat van daar weinig meer geschoten werd en bij het afzenden van het berigt was er een oogenblikkelijke stilstand.

Den 13den zweeg het vuur van het quarantaine-fort bijna geheel; het fort zelf was ten halve reeds vernield; van het zuidelijk bastion werd niet meer geschoten.

Het vuur der geallieerden hield bij voortduring aan; met uitzondering van kleine tusschenpoozen.

Naar men zeide zou de vloot enkel gedurende den uitval ageren, welke eerst na veertien dagen van bombardement zal plaats hebben.

Gemiddeld bombardeerden de geallieerden dagelijks met 26,000 kanonschoten.

Omar-Pacha is met zijne Turksche en Egyptische troepen vertrokken, ten einde Balaklava te bezetten en een mogelijken aanval der Russen van dien kant af te slaan, waarvoor echter thans door de overstrooming van de vallei van Tchernaja geen vrees bestaat.

De 28ste Fransche batterij is wel beschadigd maar niet vernield; zij heeft haar vuur reeds hervat.

De Sultan heeft het vonnis van zijn zwager Mehemed-Ali-Bey bevestigd.

Volgens eene dépêche van prins Gortschakoff van 19 dezer, was het vuur des vijands van den 16den tot den 18den minder goed onderhouden. Onze batterijen, zegt de dépêche, hebben die des vijands met den besten uitslag beantwoord, door een kruisvuur voor het vierde bastion.

Een Russisch bataillon had met goed gevolg en onbeduidend verlies, een uitval bewerkstelligd, om de geavanceerde werken des vijands te vernielen.

Het garnizoen had in de laatste dagen minder aanzienlijke verliezen geleden.

Uit Londen wordt in eene telegrafische dépêche gemeld, dat in de zitting van het Lagerhuis van den 23 dezer het verslag nopens de begroting is uitgebragt.

Dit verslag keurt de bepaalde termijnen voor de storting der leening over het algemeen goed.

De bill op het zegel der dagbladen is in comité-generaal aangenomen.

De Parijsche heurs heeft eergister het berigt der schorsing van de conferentie met eene daling van 2 francs begroet.

De zitting der Spaansche Cortes van den 21, geheel gewijf aan het wetsontwerp op den verkoop van geestelijke goederen, bood niets belangrijks aan uitgezonderd de weigering der vergadering om de verschillende amendementen, die op art. 1 waren voorgesteld, om de strekking daarvan te verzwakken, in overweging te nemen.

De kapitein-generaal van het eiland Cuba heeft bij eene *bando* de dagteekening van 12 Febr. 1855 voerende, die kolonie in staat van beleg verklaard. Tevens zijn de kusten geblokkeerd, ten einde het gevaar van een nieuwen aanval der zijde van de Amerikaansche vrijbuiters af te weren.

FRANSCH POST.

Er was een gerucht in omloop, dat de generaal Bosquet zou zijn overleden; dit feit is later echter gelogenstraft; maar daarentegen is bevestigd geworden, dat het leger een anderen dapperen generaal verloren heeft, en wel den generaal Bizot, die sedert den aanvang van het beleg het bevel voerde. Hij was een uitstekend officier.

Het vertrek van den Keizer naar de Krim zou, volgens geruchten, die gister in omloop waren, tot 3 of 5 Mei zijn uitgesteld.

Uit zekere bron wordt gemeld, dat de Pruisische minister te Londen niet in gebreke gebleven is te verschijnen op de receptie, welke bij graaf Walewski plaats had, ter gelegenheid van de aankomst van den Keizer der Franschen. De graaf en gravin Bernstorff zijn daar, even als de andere leden van het corps diplomatique, aan den Keizer en de Keizerin voorgesteld.

Er is te Londen sprake van het openen eener inschrijving om twee gedenksteekens op te rigten, ter herinnering aan het verbond tusschen de Fransche en Engelsche natie. Het een zou den naam van Alma en het andere dien van Inkermann voeren, zoo eene nieuwe overwinning althans geene aanleiding geeft tot eene andere roemvolle benaming.

— De regering heeft, naar men zegt, hare bijzondere aandacht gevestigd, op het lot der arbeidende klassen. De levensmiddelen zijn zeer duur, en weldra zullen de huisgezinnen der geringere klasse geen vleesch kunnen kopen. De verminderin der regten op het vee, dat van buiten ingevoerd wordt, had hoop gegeven op eene daling. Inderdaad is dientengevolge eene groote hoeveelheid vee ingevoerd en niettemin is de prijs van het vleesch steeds stijgende.

Op dit oogenblik is dat betreurenswaardig verschijnsel te Parijs tot een uiterste gekomen. De invloed van de tentoonstelling doet zich reeds gevoelen en massas vreemdelingen overstroomden als het ware de aanzienlijke wijken. Van daar dan ook, dat er eene rijzing van 10 à 15 pCt. op de eerste levensbehoefte plaats heeft. Welke middelen zal men aanwenden, om tot eene juiste appreciatie dezer feiten te geraken? Dat is nog onbekend; maar zeker is het dat ten deze in verschillende wijken vele klagen worden aangeheven.

Indien de regering eene commissie benoemt, wie weet wanneer deze partij zal kiezen. Het is zaak, dat eindelijk de vrijheid van den verkoop van het geslacht onverwijld verleend worde, iets dat zoo dikwerf aangekondigd, maar telkens uitgesteld werd.

Men zegt ook, dat de hooge prijzen, welke men aan vreemdelingen wil opleggen, bij de regering een onderwerp van overweging uitmaken.

Reeds hebben de verhuurders van vertrekken, de koetsiers en restaurateurs hunne prijzen verhoogd.

De classieke restauratie van twee francs zal verdwijnen om vervangen te worden door diners, Europeansche diners, van alle kleuren, welke de sijnproevers niet veel beters zullen aanbieden, en waarvoor nochtans het dubbel geëischt zal worden. Men zegt, dat speciale bureaux van politie zullen worden opgericht, waar vreemdelingen hunne klagen kunnen inleveren. Te Londen was gedurende de groote tentoonstelling voor de vreemdelingen ook alles peperduur. In Duitschland heeft men er mede den slag van om van dergelijke gelegenheden partij te trekken. Men denke slechts aan de tentoonstelling te Munchen. De logementhouders dier stad hebben door hunne hooge prijzen de vreemdelingen, die in menigte ter tentoonstelling kwamen als het ware weggejaagd, en zij die zich verplicht zagen daar te komen, beijerden zich om hun verblijf van zoo kort mogelijken duur te doen zijn. De logementhouders hebben daardoor meer verloren dan gewonnen. Zoo ziet men: die te veel wil krijgt niets.

— Men spreekt van eene wijziging in het ministerie. De heer Billaut zou zijn ontslag nemen, daar hij met den heer de Morny niet goed harmonieren kan.

— De Keizer heeft de oprigting van twee nieuwe regementen van de linie bevolen. Zij zullen de nummers 101 en 102 dragen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

De Regering heeft ingediend een ontwerp van wet, houdende uitzondering op de artikelen 523, 526 en 549 van het Burgerlijk Wetboek, ten opzichte van vermiste personen bij vermoedelijke of bekende scheepsrampen.

Dat wetsontwerp telt twee artikelen van den volgenden inhoud:

Art. 1. Het tijdsverloop van vijf of tien jaren, in de artikelen 523, 526 en 549 van het Burgerlijk Wetboek gevorderd, wordt beperkt tot drie jaren, wanneer de afwezigheid tot de bemanning of passagiers blijkt behoord te hebben van een zeeschip, waarvan gedurende dien tijd geene berigten zijn ingekomen.

De termijn van drie jaren vangt aan met de laatste tijding van het schip, en, zoo er van geene tijding blijkt, met den dag van het laatst in zee steken van het schip.

Art. 2. Hetzelfde tijdsverloop van vijf of tien jaren wordt tot één jaar ingekort, wanneer de afwezigheid is ter gelegenheid eener noodlottige gebeurtenis op 's lands kusten, binnenlandsche zeeën of wateren, aan eenig vaartuig, aan een deel zijner bemanning of zijne passagiers overkomen.

De Memorie van Toelichting, deelt omtrent de strekking van het wetsontwerp de volgende inlichtingen mede:

De aanleiding tot het indienen der tegenwoordige wetsvoordragt mag als bekend worden aangemerkt.

In het Bijblad van de *Nederlandsche Staats-Courant* 1853/1854, bladz. 365/366, vindt men het onderwerp besproken, dat tot deze voordragt geleid heeft, en door een inderdaad aanzienlijk getal gemeenteraden, alsmede door sommige met de zeevaart in verband staande vereenigingen in dit Rijk, onder de aandacht der regering gebragt werd.

De regering heeft na rijp beraad, het van haren pligt geacht eene uitzondering op sommige artikelen van den titel van het Burgerlijk Wetboek, handelende van afwezigheid, ten behoeve van personen, bij vermoedelijke of bekende scheepsrampen vermist, aan de Staten-Generaal voor te stellen. Zij bedoelt daarmede geenszins den vermelden titel in het algemeen te veranderen of te herzien. Integendeel, wenscht zij, als regel, dien titel onveranderd te behouden, en alleen voor de bijzondere, in de voordragt omschreven omstandigheden eene uitzondering daarop toe te laten.

Aan den eenen kant toch is de Regering tot de overtuiging gekomen, dat de bedoelde Titel niet in allen deele genoegzaam onderscheidt, en met name het aangaan van een tweede huwelijk, waar het zeevarenden geldt, bij af-

wezigheid van een der echtgenooten, aan al te bezwarende voorwaarden heeft onderworpen.

Van de andere zijde is de Regering tevens overtuigd, dat de thans bestaande bezwaren gevoelig kunnen worden weggenomen, zonder nadeel voor de regten des afwezigen, zonder gevaar voor de goede zeden of de heiligheid van den band eens vroeger gesloten huwelijks.

De wetgeving onderscheidt hier niet genoegzaam naar het oordeel der Regering, omdat zij op gelijke lijn stelt hen die uit den aard van hun beroep aan levensgevaar zijn blootgesteld en wier vermissing eene veronderstelling van overlijden medebrengt, met hen ten wier aanzien zoodanige veronderstelling niet geldt, omdat zij de aanneming van het vermoedelijk overlijden en het aangaan van een tweede huwelijk aan even bezwarende voorwaarden bindt, onverschillig de toestand, waarin de afwezig geblevene verkeerde — onverschillig of het schip, waarmede hij ging, behouden terugkeerde, of nimmer iets van zich liet hooren, — onverschillig of aan de afwezigheid eene of andere noodlottige gebeurtenis zich knoopte of niet; — kortom, omdat de wetgeving de gevallen, waarin het nog in leven zijn der afwezigen, het vermoeden van kwaadwillige verlaten van zamenspanning der echtgenooten, uit den aard der zaak hoogst onaannemelijk zijn, gelijkstelt met die, waarbij zoodanige vermoedens allezins worden gebillijkt.

Dit gebrek aan onderscheiding doet zich het levendigst gevoelen in de werking van art. 549 Burgerlijk Wetboek.

Dit artikel was de oorzaak der vele klagen, die tot de Regering en de Staten-Generaal gerigt werden.

Dit artikel vordert dan ook in de eerste plaats verandering, en moet al dadelijk het onderwerp eener nadere beschouwing uitmaken.

Het artikel 1 van 't ontwerp spreekt van een zeeschip, waaronder ook te verstaan zijn die vaartuigen, welke in art. 748 Wetboek van Koophandel als zoodanig aanwijst.

Wanneer drie volle jaren verlopen zijn sedert de laatste tijding van het schip ontvangen, of, bij gebrek van latere tijding, sedert het tijdstip dat het schip eene haven verlaten heeft en in zee gestoken is, dan mag men, naar de Regering vermeent, veilig aannemen, dat het schip verloren en de bemanning omgekomen is.

Het is niet denkbaar, dat men in den tegenwoordigen toestand onzer maatschappij drie jaren lang met het verlies van een schip onbekend zou kunnen blijven, zonder dat het verloren zij, — zelfs niet met opzigt tot de gevaarlijke vaart naar Indie of elders.

Voor de visschersvaartuigen, voor de koopvaarders van de Oostzee of Middellandsche zee, voor de loodshootten van het dit voorzeker nog minder. Sommige dezer zijn slechts voor weinige weken van levensmiddelen voorzien, geene voor andere, wanneer gedurende één vol jaar niets vernomen is, de assurantie-penningen worden uitbetaald.

Wijders zij opgemerkt, dat eene op zich zelve staande gebeurtenis, het verdwijnen bij voorbeeld van één persoon, niet in de termen van art. 1 des ontwerps valt, maar geregeld blijft naar de onveranderde algemeene bepaling des wetsboeks.

Dit kenmerk van het voorgesteld art. 1 is in zoverre belangrijk, als het een der grootste waarborgen daartelt tegen verkeerde practijken, het heimelijk verlaten van het schip in eene vreemde haven, zamenspanning tusschen den afwezige en zijne echtgenoot enz.

Volgens het artikel moet bovendien blijken, dat iemand heeft behoord tot de bemanning of de passagiers van het schip. Ook dit is een middel tegen verkeerde practijken, en tevens een waarborg tegen ligtvaardige verzoeken tot verklaring van vermoedelijk overlijden op grond der tegenwoordige wet.

De *monsterrol* zal veelal, wat de hernanning betreft, gevorderd bewijs, dat iemand tot de bemanning van het schip behoort heeft, gemakkelijk maken, terwijl om de passagiers bij de reeders als ook door andere middelbare noodige bewijzen ligtelijk zullen te verkrijgen zijn.

Het art. 2 betreft het geval, dat een schip op onze kusten vergaat, zonder dat het overlijden der bemanning heeft kunnen worden geconstateerd.

Het betreft niet minder al die ongelukken, bij het den van schipbreukelingen, aan reddingshootten enz. overkomen, waarvan bijna ieder jaar de treurige voorbeelden zich aan onze kusten opdoen.

In alle zoodanige en dergelijke gevallen op onze binnenlandsche zeeën of wateren voorkomende, acht de Regering een termijn van twaalf maanden vóór dat de drie dagvaardingen van artt. 523, 526 of 549 mogelijken gegaan worden, allezins voldoende.

Veelal bestaat hier *a priori* reeds de zedelijke overtuiging dat de vermiste persoon op een bekend tijdstip het leven verloor, hoewel het bewijs er van nimmer te leverbaar zijn. Wanneer in facto blijkt, dat een koopvaarders op onze kusten vergaan is, doch van de bemanning geene lang niets wordt vernomen, wanneer onze strandhoeden eene reddingsboot met eene, hun bekende bemanning het woeden van den storm zien vertrekken, maar die bemanning niet terugkeert, dan mag men het inderdaad ongerijmd noemen, dat onder dusdanige omstandigheden een vijf- of zelfs tienjarige termijn vereischte zij, en dat men van één jaar met een benevens den tijd, dien het onderzoek vordert hetwelk de verklaring van vermoedelijk overlijden of het verlof tot een tweede huwelijk vereischt, meer dan voldoende te achten, daar gelaten nog de heiligheid der rechtbank ingevolge art. 525, laatste lid.

Bij art. 2 is als vast kenmerk van toepasselijken genomen het blijkbaar bestaan eener noodlottige gebeurtenis, zoodat, bij voorbeeld, het zich heimelijk uit de

maken geen middel zal kunnen worden om op grond van gezegd artikel het aangaan van een tweede huwelijk te bewerken.

Naar de Regering verincant zal door de aanneming dezer wet voldaan worden aan eene wezenlijke behoefte, die zich, tot veler nadeel en ten koste der goede zeden, in de practijk maar al te zeer doet gevoelen.

Het ontwerp laat de artt. 523, 526 en 549 Burgerlijk Wetboek in volle kracht voor al die gevallen, waarin het overlijden des afwezigen eerst na tien of meer jaren veilig kan worden verondersteld, maar het matigt tevens de bestaande voorschriften door uitzondering daarop toe te laten, waar het heroop des afwezigen, het zoo gevaarlijk element waarop hij zijn leven waagde, of de noodlottige gebeurtenis, waarin hij gemoeid was, zijnen dood na verloop van één of meer jaren even vermoedelijk, als de vrees voor de verkorting van de rechten des afwezigen, het denkbeeld van kwaadwillige verlaten of van zamenspanning onaanmemelijk maken.

*** Gravenhage, 25 April.**

Z. M. heeft: 1o. eervol ontslag verleend: aan den heer P. G. van Gilse, op verzoek, als heemraad wegens de scheepvaart bij het heemraadschap van den Rosendaalschen en Steenbergschen Vliet (Noordbrabant); aan den heer W. Merkes, op verzoek, als dijkgraaf van den polder-district Wageningen en Beekkom (Gelderland); aan den heer H. van Iwaarden, op verzoek, als gezwoeren van den polder Krainingen (Zeeland); 2o. benoemd: tot leden van het polderbestuur van den Eigen (Noordbrabant), de heeren mr. J. B. H. van de Mortel en van Nistelrooy; tot heemraad in het bestuur van Arkemheen polder (Gelderland), den heer G. Koopman; tot heemraad van Schieland, den heer J. Drost Az.; tot heemraad van Delfland, den heer mr. S. Hartogh Heys; tot heemraad van den Bunschoter Veen- en Veldendijk (Utrecht), den heer W. Tolboom; tot dijkregter van den Stads Nieuwenpolder (Groningen), den heer P. W. Koppius.

Z. M. heeft de navolgende opper- en hoofdofficieren op pen- sioen gesteld: M. H. Steenberghe, luitenant-generaal, inspecteur van het wapen der artillerie, onder dankbetuiging voor de langdurige en getrouwe door hem bewezen diensten, f 8000; F. Heijdenreich, generaal-majoor, directeur der 2de artil- lerie-directie, met toekenning van den rang van luitenant-generaal, f 2400; A. F. Brade, kolonel, kommandant van de 2de regement vesting-artillerie, met toekenning van den rang van generaal-majoor, f 1800; F. F. J. H. baron van de Beker, majoor bij het regement rijdende artillerie en adju- tant van Zijne Majesteit in buitengewone dienst, met toeken- ning van den rang van luitenant-kolonel, f 1300.

Z. M. heeft benoemd: bij het wapen der artillerie: bij den rang van het wapen, tot inspecteur van het wapen, den kolonel C. D. P. Singendonck, kommandant van het regement rijdende artillerie; tot generaal-majoor, directeur in de 2de artil- lerie-directie, den kolonel J. P. baron de Girard de Miellet van Coehoorn, Zr. Ms. adjudant in buitengewone dienst, kom- mandant van het regement veld-artillerie; tot kolonel, den luitenant-kolonel C. T. van Meurs, Zr. Ms. adjudant in buit- gewone dienst, directeur der artillerie-stapel- en constructie- magazijnen; tot majoor, den kapitein der 1ste klasse H. A. van Glansbeek, onder-directeur in het wapendepôt te Dord- recht; tot majoor onder-directeur in het wapendepôt te Dord- recht den kapitein der 1ste klasse J. N. Calten, van het 1ste regement vesting-artillerie; tot majoor onder-directeur van de artillerie-stapel- en constructie-magazijnen, den kapitein der 1ste klasse, G. Gaijet, van het 3de regement vesting-artillerie; tot majoor, den kapitein der 1ste klasse J. C. P. Kraijenhoff de Leur, werkzaam bij het Departement van Oorlog; bij het regement veld-artillerie, tot kolonel, kommandant van het regement; tot luit.-kolonel den majoor J. A. Snellen, mede van het corps; bij het 1ste regement vesting-artillerie, tot majoor, den kapitein der 1ste klasse, J. V. Bomberg, van het regement vesting-artillerie; tot kapitein van de 8de klasse, den luitenant P. J. Calkoen, van het 2de regement vest- ing-artillerie; bij het 2de regement vesting-artillerie, tot kom- mandant van het corps den luitenant-kolonel J. M. Engelberts, van het 1ste regement vesting-artillerie; tot luitenant-kolonel den majoor J. van Heel, van den staf der artillerie, onder- directeur der artillerie-stapel- en constructie-magazijnen; tot luitenant van de 3de klasse den luitenant A. T. Knoop, van het 8de regement vesting-artillerie; bij het 8de regement vesting-artillerie, tot kolonel den luitenant-kolonel T. Somwerton, kommandant van het corps; tot kapitein van de 8de klasse den luitenant J. J. Lannspach, van het 2de regement vesting- artillerie; bij het regement rijdende artillerie, tot majoor, kommandant van het corps, den kapitein der 1ste klasse P. A. van Wickevoort Crommelin, van het regement.

publicatie van 3 Januarij jl. heeft de Gouverneur van Suriname ingetrokken de bepalingen van art. 21 der publicatie van 5/6 December 1828, G. B. No. 23, en van 9 der publicatie van 7/8 October 1839, G. B. no. 13.

Eergisteren morgen had er in de Maliebaan een echt militair afscheid tusschen het reg. dragonders en rijdende artillerie plaats. Nadat beide corpsen, zoo naauw door kameraadschappelijke banden aan elkaar verbonden zijn, eenige evolutien hadden verrigt, als gewoonlyk, uitmuntend werden uitgevoerd, werden beide corpsen beurtelings onder een luid hoerohf en alledaagsche muziek, met de vlaggen van het regement dragonders aan het hoofd, naar de kazernen.

de Konink heeft heden morgen in een bijzonder order ontvangen den oud-generaal van der Poll.

een artikel van den 's Gravenhaagsche Nieuwsbode onlangs het volgende voor: deelen het gevoelen van een lid der Tweede Kamer

Die zeke, met de binnenlandsche politiek van den heer van Hall minder ingenomen te zijn. Wij gelooven dat de blik van den overigens scherpzinnigen staatsman op het binnenlandsch terrein juist zoude zijn, indien hij in zijn binnenste een warmer hart voor het Protestantsche geloof voelde kloppen.

De Nieuwe Noordbrabander stipt bij deze anti-constituti- onnele taal het volgende aan.

„Dus om een goed Nederlandsch minister van binnen- landsche zaken te zijn, moet men in zijn binnenste een warm hart voor het Protestantsch geloof voelen kloppen. Kan het onbeschaamder!

„En zou men nu nog durven zeggen, dat het ten on- rechte is, dat men onder de verschijnselen van onze dagen wederom de betreurenswaardige strekking bespeurt, die reeds zoo vele rampen heeft veroorzaakt, wanneer een openbaar staatkundig blad zoo eene leer durft verkonden?

„En hoe spoedig zoodanige leer voortgang vindt, kan geschetst worden in hetgeen dezer dagen niet ver van ons gebeurd is.

„Sic parvis componero magna solebam.

„Wat wordt gevorderd om goed zelter voor de personele belasting te zijn?

1o. Dat men jaren achtereen brievenbesteller zij ge- weest.

2o. Dat men uithoofte van verzwakt gezigt en afnemende lichaamskrachten die betrekking niet meer kan waarnemen.

3o. Dat men, naar algemeen beweerd wordt, hoegenaamd geen kennis van huizen, meubelen en van al hetgeen ge- zet moet worden, heeft.

4o. DAT MEN EEN WARM HART VOOR HET PROTESTANTSCH GELOEF VOELDE KLOPPEN.

„Arme contribuabelen, die zoodanig hart niet in uw binnenste voelt kloppen!

Door den Gezant van het Hof van Weenen is uitgereikt geworden de kennisgeving van Z. M. den Keizer van Oos- terrijk, wegens het overlijden van H. K. H. Mevrouw de Aarts-Hertogin Maria Dorothea, Douairiere van Z. K. H. den Aarts-Hertog Joseph, Palatijn van Hongarije.

Bij het departement van Binnenlandsche Zaken is, ten behoeve der noodlijdenden door den jongsten watersnood, ontvangen:

1o. twee honderd drie en negentig gulden, zijnde het zuiver bedrag eener uitvoering den 3den April jl. gehou- den, door het te Schiedam gevestigd Protestantsch zang- gezelschap „Godsdienstzin en Kunstgevoel“;

2o. twee en tachtig gulden, zeven en veertig centen, zijnde de zuivere opbrengst van een door het muziek- gezelschap „de Harmonie“, te Grave, gegeven concert; en

3o. vijftig gulden tachtig centen van mevrouw C. te Lausane, door tusschenkomst van den heer J. P. M. Tegel te 's Gravenhage.

De Minister van Financien heeft ter algemeene kennis gebracht, dat bij voorduring, overeenkomstig de op 1 Jan 1855 gedane aankondiging, de navolgende kapitalen aan wezig zijn tot verzekering van de verzilvering van het in omloop zijnde bedrag van f 10,000,000 in muntbiljetten. Inschrijvingen op het grootboek der Nationale Schuld:

1o, op het 3 pCt. op het grootboek, een kapitaal groot f 1.010.300, naar den koers, aangewezen bij art. 5 der wet; van 60 ten honderd, uitmakende eene waarde van	606,180.00
2o, op het 2½ pCt. grootboek, een ka- pitaal van f 14.402.000, naar den koers, aangewezen bij art 5 der wet, van 50 ten honderd, uitmakende eene waarde van	7,201,000.00
en 3o. onder bewaring der Nederland- sche Bank aan schatkistbiljetten, daarge- steld volgens de wet van den 18den Julij 1851 (Staatsblad no. 65), een kapitaal van	2,193,000.00
Te zamen . . . f 10,000,180.00	

Door den Braziliaansche zaakgelastigde is ter kennis van de Nederlandsche Regering gebracht, dat ingevolge keizer- lijk decreet van den 10ten Januarij jl., de vreemdelingen bij hunne aankomst in Brazilië, voor het vervolg zijn vrij- gesteld van het vroeger verpligt erlangen eener vergunning tot verblijf, en dat zij voortaan door het geheele keizer- rijk zullen kunnen reizen met het buitenlandsch paspoort hetwelk zij van hun land hebben medegebracht, of wel aan hen door de diplomatieke vertegenwoordigers, consuls of vice-consuls hunner natie in Brazilië mogt zijn uitgereikt, onder voorwaarde echter, dat de paspoorten door de Brazi- liaansche autoriteiten zullen moeten zijn gevisceerd

Gister zijn van regeringswege, ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, exemplaren verzonden van eene bekendmaking der Badensche regering, betreffende eene wijziging en vermindering van het tarief voor den vervoer van doorvoergoederen langs den dubbelen spoor- weg, die thans te Bazel, naar het verengde spoorstelsel, voltooid is.

Het Politieblad meldt, dat op de post weder een brief is vermist met 2 bankbiljetten van f 40; hij was verzon- den te Terwolde en bestemd naar Beest.

Eergisteren is door den algemeene kerkeraad der Nedend. Herv. gemeente te Amsterdam, ter vervulling der bestaande vacature, van eene predikantsplaats, het volgende zesta- lot gecommeerd: Ds. B. J. Adriani, pred. te Haarlem; Ds. H. C. N. van Amerom, pred. te Bolsward; Ds. B. T. de

Blaauw, pred. te Leiden; Ds. J. Hooijkaas Herderschee, pred. te Nijmegen, Ds. J. P. Stricker, theol. doct. en pred. te Dordrecht en Ds. E. Cats Wor, pred. te Enkhuizen.

De Amsterd. Ct. zegt: Naar wij vernemen, heeft de hoog- leeraar C. B. Tilanus bedankt voor de benoeming tot lid van de afdeeling wis- en natuurkundige wetenschappen der Koninklijke academie van wetenschappen.

Tit Amsterdam schrijft men van den 22 April: Een zonderling rechtsgeving zal eerlang gevoerd worden. Gedu- rende het heerschen der cholera onthoofde men een notaris bij een stervende, om haar uitersten wil te ontvangen. De notaris kwam aan 't huis der stervende; alles was ge- reed, de lijderes was ten volle in staat om tot het pas- seren der acte over te gaan, doch de notaris, die nu ver- nam, dat zij door de cholera getroffen was, durfde het leger niet naderen; dat was hij aan zijne vrouw en kin- deren verschuldigd, daarvoor had hij dezen te lief, — De lijderes overleed eenige uren later, en er was geen testa- ment gepasseerd, tot groot nadeel van eene nauwe bloed- verwant, in een vorig testament uitgesloten. Deze meent nu, dat de weigering van den notaris was onregmatig, strijdig met zijne plicht, en wil hem bij rechterlijk ge- wijste doen veroordeelen om haar de geleden schade te vergoeden.

Den 21 dezer had te Middelburg de openbare aanbesteding plaats van de in dit jaar aan de zeedijk der cala- miteuse polders in deze provincie te verrigten kran- tuis- en bezodingswerken, alsmede van het maken van steen- glooijingen, en voorts van eenige aardewerken tot herstel en verbetering van sommige zeedijken, met het onder- houd van al de werken tot den 1 Mei 1856 en de leve- ring der vereischte materialen.

Door verschillende aannemers is zulks in vijf en dertig percelen aangenomen voor een gezamenlijk bedrag van 410,125 (M. Ct.)

De begroting van inkomsten en uitgaven der gemeente Arnhem, voor de dienst van 1855, bedraagt weder eene aanzienlijke som, noz steeds een gevolg van de uitbreiding der stad. De inkomsten, ten deele gevonden uit den verkoop van eene inschrijving op 's Rijks Grootboek ad 2½ pCt., zijn geraamd op f 315,999.57½ en de uitgaven op f 310,847.28½. De raad der gemeente heeft in zijne vergadering van 21 dezer besloten tot de daarstelling van eene kazerne en stallen ten behoeve van het door den Minister van Oorlog aan die stad beloofde kavallerie-garnizoen.

Bij het naderen van het tijdstip waarop het vee in de weiden zal worden gebragt, is het ongetwijfeld niet on- bespreeklijk en daarbij verheugend te vernemen, dat de besmettelijke longziekte onder het rundvee zich op dit oogenblik nog slechts op zeer enkele stallen in de provin- cie Overijssel bevindt. Te Kampen, waar zij vroeger erg heerschte, bepalen zich de ziekte-gevallen tot enkele en tot de stallen, waar zij in den winter zijn voorgekomen; — sedert vele weken heeft zich daar de ziekte niet uitge- breid. Dit laatste is eveneens het geval in de omstreken van Steenwijk, zijnde in de stad geene longziekte meer; en in de gemeente Steenwijkerwold nog slechts enkele zieke runderen overgebleven. In de gemeente Zwollemerkspeel kan men de ziekte voor geweken achten. Eindelijk bestaan onder Markelo nog wel eenige gevallen, doch sedert het begin van dit jaar zijn zij op geene nieuwe stallen voor- gekomen.

T. P. Schaffner, een Duitscher, is thans teruggekeerd van eene reis om de wereld, ondernomen met het doel om voor eene Engelsche maatschappij eene elektro-mag- netische telegraaf-verbinding rondom de aarde te vestigen. en daartoe de noodige ontzoeueringen in het werk te stellen en met de verschillende regeringen te onderhan- dalen. Wanneer het plan, door hem ontworpen, wordt gevolgd zal de elektrische lijn op de volgende wijs rondom den aardbol loopen: Over Denemarken, de Faroë-eilanden, IJsland en Groenland (met eene concessie van de Deensche regering voor het uitsluitend bezit gedurende 100 jaren), naar Noord-Amerika. Met Noorwegen en Rusland zijn onderhandelingen aangeknoopt, ten einde dezelfde voor- deelen te bedingen, welke door Denemarken zijn toege- staan. Van Groenland, moet de lijn over een afstand van ongeveer 100 mijlen onder weg naar Labrador loopen; van Groenland naar Engeland, om knaap Farewell onder de zee door naar de Faroë-eilanden, van deze naar Noorwegen omstreeks Bergen, Van Bergen naar Cristiania, Kopenhagen en Stöckholm en verder, over Finland, naar St.-Petersburg, Moskou en Kasan, over het Ural-gebergte naar Azië; over Orusk, Kolivan, Kausk, Ondinsk, Irkutsk naar China; over Oehalsk, langs de kust, naar Jamsk; over de golf naar kaap Ulkolola en Kamschatka en van daar, over de Aleutische eilanden naar het schiereiland Aljaska of naar de Cooksstaat in Noord-Amerika; van daar langs de kust van de Stille-Zuidzee door het Oregon-gebied en Californië; van San Francisco naar het Salt-Lake en door het land der Mormonen naar het westelijk gedeelte van Missouri, waar deze lijn die van Californië zal snij- den, welke eveneens door Schaffner is aangelegd. Het in verband stelden met het Amerikaanse telegraafnet zal dan gemakkelijker wezen. Voor de overzeesche gedeelten heeft Schaffner en de maatschappij, voor welke hij werkt, reeds eenige onderhandelingen geoptend met de firma John W. Brett, door welke de grootste thans bestaande onder- zeeesche telegraaf-kabels met het beste gevolg zijn vervaar- digd. Men verneemt, dat zich maatschappijen zullen vor- men met het doel om zijtakken naar Australië, Oost-Indië, enz., aan te leggen.

Scherweningen, 24 April. Deze plaats was Zondag 22 dezer, getuige van een godsdienstig feest, dat nog

vele jaren bij de Hervormde gemeente alhier in aange- name herinnering zal blijven. Haar oudste leeraar toch, de hooggeachte predikant J. A. Meulemans, vierde de vervulling van zijne 25jarige Evangelie-bediening, van welk belangrijk tijdvak zijns levens Zijn WelEerw. ruim 18 jaren op deze plaats werkzaam was. Nadat de hoog- geschatte ambtgenoot en broederlijke vriend van den feest- vierenden leeraar, de WelEerw. heer A. J. Molenaar des voormiddags, in een treffende en gevoelvolle rede, die op alle aanwezigen een diepen indruk maakte, naar aanlei- ding van Hand. I : 8a, *En gij zult mijne getuigen zijn*, de gemeente tot het feest ingeleid en den jubilaris in haar naam de hartelijkste gelukwenschen en zegenbeden had toegebracht, trad de WelEerw. heer des namiddags op en behandelde de woorden Luk. XXII : 35 l. d. *Heeft u ook iets ontbro- ken? en zij zeiden: niels*, waarin Zijn WelEerw. een terugblik werpende op het verledene, in breede trekken het verhevene, het gewigtige en moeilijke, maar ook het aangename aan het leeraarsambt verbonden, schetste en het innig dankbaar gevoel, dat hem thans vervulde ontboezemde.

In hartelijke en roerende bewoordingen sprak hij zijne ambtsbroeders (onder welke er zich een bevond, met wien hij als jongeling de academie had bezocht), zijnen ambt- genoot, den onderwijzer in de godsdienst S. Jol, de ver- schillende kerkelijke autoriteiten, zijnen eenigen broeder, zijne bijzondere vrienden, en ten laatste de gemeente aan, die allen door daden en woorden de grootste belangstelling in zijne vreugde hadden getoond, en met ootmoedige dank droeg hij aller en ook zijne eigene belangen den Heere op, die hem in zijn gewigtig werk zoo krachtadig had on- dersteund, die hem aan niets had doen ontbreken, die integendeel hem voor weinige weken den heugelijken dag zijner 25jarige echtverbintenis had doen beleven, en die voor de toekomst de God van zijn vertrouwen was.

Arnhem, 19 April. Z. Doorl. Hoogw. de aartsbisschop van Utrecht heeft in de navolgende dekenaten de hierna genoemde statien tot parochiën verheven:

In het dekenaat Zwolle, bij besluit van 14 dezer, de statie te Avereest tot parochie van den H. Vitus, mar- te-laar; bij besluit van den 15 dezer, de statie te Vollen- hoven tot parochie van den H. Nicolaus; te Heino of Lie- derholthuis de parochie van den H. Nicolaus; te Lutten of Slagtharen de parochie van den H. Alphonsus de Liguorio; te Vilsteren de parochie van den H. Willibrordus; te Koer- vorden de parochie van den H. Willibrordus; te Ilasselt de parochie van den H. Stephanus; te Emmeloord op 't eiland Schokland de parochie van den H. Aartsengel Michaël; te Hoonhorst de parochie van den H. Cyriacus, mart.; te Nieuw Schounebeek de parochie van den H. Bonifacius, aarts. en mart.

In het dekenaat Oldenzaal, bij besluit van den 16 dezer, te Rossum de parochie van den H. Plechelmus; te Lutte de parochie van den H. Plechelmus; te Lossse de parochie van O. L. Vr. Geboorte; te Loncker de paro- chie van den H. Jacobus den Meerdere; te Deurninge de parochie van den H. Plechelmus; te Ilaaksbergen de paro- chie van den H. Pancratius; te Buurse de parochie van O. L. Vr. Praesentatie.

In het dekenaat Doosborgh, ter zelfden datum, te La- thum de parochie van den H. Martinus; te Herwen de parochie van den H. Martinus; te Lobith de parochie van den H. Martinus; te 's Heerenberg de parochie van den H. Pancratius.

Abusiefelijk is vroeger de parochie van Warrega in 't dekenaat Leeuwarden geheeten: van den H. Aartsengel Michael, 't welk wezen moest: van den H. Martinus, bis- schop; — en van Huissen van den H. Gangulphus, moet zijn: van de H. Moedermaagd, onder den titel van Maria Hemelvaart. (Kath. Ned. Stemmen.)

Zutphen, 24 April. Heiden midlag waren de 3 escadrons van het 4e regiment Dragoniers, welke tot 1 Mei te Deventer garnizoen hielden met de 2 escadrons van het 1e regiment van hetzelfde wapen, welke tot dit- zelfde tijdstip hier verblijven, op de paradeplaats allier vereenigd, ten einde gezamenlijk door den heer Generaal van Toll, vóór hun vertrek, respectievelijk naar 's Hage en Haarlem, te worden geïnspecteerd. Na afloop dezer in- spectie zijn de 3 escadrons onmiddellijk weder naar De- venter vertrokken en werden door ons garnizoen een eind wegs uitgeleid.

Waardenburg, 23 April. De communicatie per as tusschen 's Hertogenbosch en Utrecht is thans hersteld. Tusschen Tuyl en Geldermalsen was de steenweg op on- derscheidene plaatsen sterk beschadigd, zoo zelfs, dat onder Waardenburg ten gevolge der doorbraak, de klinkers van den steenweg minstens op dertig ellen afstands opeen der akkers verspreid lagen.

Voorts heeft men de aarde tot aanvulling der gaten groo- tendeels genomen uit de glooijingen, zonder welken maat- regel voorzeker de volkomen herstelling in verscheidene weken niet voltooid konde zijn.

's Hertogenbosch, 22 April. Duizenden van men- schen werden heiden naar de werkplaats van onzen he- roemden beeldsnijder, den heer Veneman alhier gelokt, ten einde den prachtigen predikstoel te bezichtigen, welke als een kunstgewrocht van Nederland morgen naar de Pa- rijsche tentoonstelling wordt gezonden en daarna bestemd is voor de R. C. Kerk, gewijd aan den H. Bartholomeus te Poeldijk bij Delft. Ieder aanschouwer kon zijne verwon- dering niet genoeg uitdrukken en aan zijn kunstgevoel loof- tucht geven. Ook wij behooren hieronder, en achten ons genadig in staat het levendige en de zachte trekken der beelden met de pen af te malen, en dezen kansel naar waarde te schatten. Wij bepalen ons dan bij eene beknopte

beschrijving van het geheel, in gothischen bouwtraut be- werkt.

Het voetstuk is door vier zinnebeelden omgeven, voor- stellende het geloof, de hoop, de liefde en het berouw. De kuip heeft op het voorpaneel eene figuurlijke voorstel- ling op het gezegde van den Zaligmaker: *Mijne woorden zijn geest en leven.* In het midden is Christus gezeten, omgeven door tidders, edelen, armen, mannen, vrouwen en kinderen uit alle standen. Ter linkerzijde van de kuip bevindt zich de Zaligmaker in het huis van Lazarus op de woorden: *Maria heeft het beste deel verkozen.* Ter rechterzijde komt de sierlijke courbe trap. Het ruggestuk stelt voor den marteldood van Bartholomeus. Het klank- bord is met pyramidaal opgaande stukken met sierlijk za- menloopende bogen bewerkt; in het midden de H. Geest door stralen omgeven nederdalende, met talloze kleine spitsen, tusschen welke hoofdbogen zich de 12 apostelen bevinden.

Dit smaakvol stuk is tot in de kleinste bijzonderheden met de uiterste naauwkeurigheid bewerkt. Veilig durven wij aannemen, dat er uit Nederland geen schooner naar de Parijsche tentoonstelling zal zijn opgezonden (A. Ct.)

Ingezonden Stukken.

De heer Renauld, Directeur van het Fransche Tooneel te 's Hage.

Toen twee jaren geleden, bij de weder-oprigting van dat tooneel de directie aan den heer Renauld werd toever- trouwd, heeft menigen zich afgevraagd, welke redenen daartoe konden geleid hebben?

Waren het in artistiek opzigt zijne antecedenten als tweeden baszanger?

Of in administratief opzigt zijne carrière als koopman? Of in finantieel opzigt zijne fortuin?

Over al die verdiensten werd groote twijfel gevoed; maar de zaak was een *fait accompli*, en de gebreken, die in de zamenstelling van den eersten troep en de leiding van het tooneel werden opgemerkt, zag men over het hoofd door de omstandigheid, dat alles in der haast had moeten gedaan worden, en door de verwachting dat de heer Re- nauld voor eene volgende campagne de bestaande gebreken in personeel en repertoire zou uit den weg ruimen.

Hoe de verwachting van elk bezoeker der opera teleur- gesteld is, behoeft hier niet aangehaald te worden. Ik wijs er alleen op, dat al de fouten aan den directeur te wijten zijn, en dat de artistes ieder, zooveel hun talent dat toeliet, niet alleen hunnen pligt, maar hun best gedaan hebben.

Indien dus iedereen reeds ten hoogste verwonderd zijn moet, dat aan een dusdanig directeur de gestie van het tooneel voor eene nieuwe campagne wederom is afgestaan: dat gevoel van verwondering zal misschien in een ander gevoel veranderen, wanneer men weet, hoe de heer Renauld met de artistes ten opzichte van het geldelijk beheer is omgesprongen.

Hij heeft met allen contracten aangegaan voor zekere som 's maands. Twee derden van die som werd hun ver- zekerd en een derde zou betaald worden in pro rata's naar- mate de ontvangsten der kas dit toelieten.

Na de vorige campagne hebben zij slechts 6½ procent van hunne pro rata's ontvangen, en dus wist de heer Renauld reeds op hoeveel hij ongeveer rekenen kon, dat de artistes uit de kas zouden ontvangen. Maar hij sloot toch weder dezelfde contracten.

Ter loops teeken ik hier aan, dat de artistes niet wisten, dat zij voor den Haag en Rotterdam dubbel patent zou- den moeten betalen, en evenmin, dat zij gedurende den winter na elke voorstelling aldaar gedurende 5 à 6 uren door sneeuw en ijs zouden moeten rijden, veel minder loopen, gelijk herhaalde malen het geval was; want op hunne vraag naar den afstand had de heer Renauld geant- woord: *à trois quart d'heures de chemin de fer* zonder echter er bij te voegen, dat van dezen chemin de fer voor hun gerief geen gebruik werd gemaakt.

Zij hebben echter geduldig alles doorgestaan, zij hebben een vooral voor Franschen ongehoorden harden winter door- geworfeld, en gedurende al dezen tijd geen cent pro rata ont- vangen, hoeczer de duurte der levensmiddelen op allen, vooral echter op de minder bezoldigden zwaar gedrukt heeft.

Maar wat is nu nog bevendien gebeurd?

Drie dagen geleden, heeft de heer Renauld van al de artistes verlangd den afstand van een derde van hunne ge- assureerde twee derden maandelijksch tractement, zoo dat degenen, die f 120 hadden, waarvan zij echter slechts f 80 als geassureerd, ontvingen, over de maand April slechts f 53,34 ontvangen zullen.

Allen hebben de acte van afstand geteekend, omdat de heer Renauld bedreigd had, het tooneel te sluiten en zich bankroet te verklaren, en hen dus, op het einde der campagne de keuze liet tusschen eene gedeeltelijke of ge- heele ruïne.

Ik vraag of men eene dergelijke handelwijze eerlijk kan noemen, vooral, wanneer men in het oog houdt, dat de heer Renauld reeds voor de aanstaande campagne gecon- tracteerd had, dus niet van plan kan geweest zijn, zich voor f 1,500 bankroet te verklaren, en dit dreigement dus ook alleen kan gebezigd hebben, om op de artistes morelen dwang uit te oefenen.

Wij vragen, of de stedelijke commissie niet verantwoor- delijk is; dat de artistes ten minste hun twee derde ge- assureerd tractement ontvangen, daar zij den heer Renauld aan het hoofd der onderneming gesteld, en van de con- tracten kennis genomen heeft, wetende, dat de heer Re-

nauld geen fortuin bezit, en voor zich zelve leeft van den arbeid der artistes?

Wij vragen of men in Nederland eene dergelijke handel- wijze tegenover arme vreedelingen zal dulden?

En eindelijk vragen wij: of onder die omstandigheden het lot van de artistes aan de verdere zorg van den heer Renauld mag toevertrouwd worden, zoowel in hun belang, als in dat van de habitué's der Fransche Opéra.

Hierbij hebben wij echter het publiek op het oog en niet een enkelen protecteur!

VERITAS.

Advertentien.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY zijn van eene bewonde- renswaardige uitwerking bij leverziekte. A... B... te Durgerdam, bevond zich gedurende geruimen tijd in een bedenkelijken toestand, voortvloeiende uit leverkwaal; vele geneesmiddelen werden te vergeefs door haar gebruikt. Sedert twee maanden gebruikte zij enkelijk de pillen van Holloway, en de voorschriften stiptelijk opvolgende, onder- vond zij spoedig eene geheele verandering in haar gestel. Binnen weinig tijds verscheen de bloem der gezondheid wa- der op haar gelaat, tot eene aangename verrassing van alle hare vrienden. Deze pillen zijn ook zeer aanbevelenswaar- dig bij alle ongesteldheden der maag en der ingewanden.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20.50. Potjes Zalf à f 0.80, f 1.35, f 3.00, f 7.05; f 13.85, f 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij J. M. VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amsterdam, bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht en bij J. STRAAT- MAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede in HOLLO- WAY'S Etablissements te Londen, 244 Strand, en te New-York, 80 Maiden Lane. (324)

226ste Nederlandsche Staats-Loterij.

3e LIJST. 2e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 1454 f 2500; 9305, 1900 en 2594 ieder f 1000

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 25 April 1855.

Nederland. Pct.	Rusland. Pct.
Ned. W. Schuld. 2½	Hope 1798/1810 5
Dito Certificat. 3	Dito 1828/1829 5
Dito Dito. 4	Cert. 1831/1838 5
O. I. Leening. 4	Dito Dito. 4½
Amort. Syndic. 3½	Dito Hope. 4
Hand - Maats. 4½	Dito Sleglitz. 4
Belgie.	Dito dito 5e Ser. 4
Certificaten. 2½	Dito 1854. 5
D° Rotschild. 2½	Inschr. Assig. 6
Frankrijk.	Certific. dito. 6
Obligatiën. 3	Polen.
Spanje.	Obligatiën. 4
Nieuwe. 1	Oostenrijk.
Dito Buitentl. 3	Metaliek. 5
D° Binnentl. 3	Dito bet. Amst. 5
Bew. Sp. Com. 5½	Dito Nation. 5
Amort. Schuld.	Dito 1847. 2½
Portugal.	Dito 1851/1852 2½
Londen nieuwe. 3	
Dito uitgest. 4	

Mexic., te Lond. 3 pct. 19½; dito Onb. 19½; Gren., te Lond. Uitg. 6½.

Met uitzondering van Holl. fondsen welke bij eenige affa- cken bijn overanderd sluiten, verkeerde de markt overigens we- in eene slaauwe stemming, vooral ten opzichte van Russe. Oostenrijksche, in dewelke aanzienlijke verkoopsders werden effectueerd.

LONDEN, Dingsdag 24 April. Consols op t. 89½; 89½; N. Mexic. 3 pct. 20½; Ecuador 3½; Gren. 6½; Spanje 1 pct. 18, 18½; Russen 4½ pct. 88; 5 pct. 99; Holl. 4 pct. 90½; dito 2½ pct. 61; Turk. leening 73½.

PARIJS, Dingsdag 24 April. Fr. 4½ pct. 93.25; dito pct. 68.30.

WEENEN, Dingsdag 24 April. N. Metall. 80; Nat. 84½; Bankactien 985; Lombarden 100; Loten 185½; Zilver 28; Wissel op Londen 12.28; dito op Parijs 11½; Op betere geruchten sluiten Loten 100½; Nat. Met. 80.

MADRID, Manudag 23 April. Sp. 3 pct. 32; dito pct. 18.10.